

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om temporär ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen ändras temporärt så att till lagen fogas en bestämmelse om temporärt nationellt tilläggsstöd, som ska beviljas i form av stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn. Det temporära nationella tilläggsstödet ska beviljas och bestämmas på basis av beloppet av den sökandes främmande kapital. Det temporära nationella tilläggsstödet kan höjas på basis av utgifter för anskaffningar eller grundliga förbättringar som gäller de byggnader eller konstruktioner som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen.

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 30 juni 2017.

MOTIVERING

1 Nuläge

I Europeiska unionen hör jordbrukets stödpolitik till Europeiska unionens exklusiva behörighet. I praktiken innebär detta att de instrument som används inom Europeiska unionens politik ska prioriteras och att nationell jordbrukspolitik kan bedrivas endast med beaktande av Europeiska unionens lagstiftning och Europeiska kommissionens, nedan *kommissionen*, beslut. Grunden för jordbrukets stödssystem består i Finland av stödformerna inom Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik, som utgörs av direktstöd som helt finansieras av Europeiska unionen samt av kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande och ersättning för ekologisk produktion som delfinansieras ur Europeiska unionens medel. Dessa stödformer kompletteras med nationella stöd.

Grunden för systemet med nationella stöd till jordbruket utformades vid förhandlingarna om Finlands anslutning till Europeiska unionen. Då uppnåddes en överenskommelse om ett stöd under övergångsperioden som skulle betalas i hela landet 1995—1999 och med stöd av artikel 142 i anslutningsfördraget om långsiktigt nordligt stöd som skulle betalas i mellersta och norra Finland (stödregionerna C). Dessutom avtalades det om en möjlighet att med stöd av artikel 141 i anslutningsfördraget betala stöd för händelse av återstående allvarliga svårigheter. Artikelns ordalydelse begränsar inte dess tillämpningsområde, men i praktiken har stöd enligt artikel 141 betalats i södra Finland i stödregionerna A och B. Systemet med nationella stöd har kompletterats under medlemstiden utifrån förslag som Finland har lagt fram och förhandlingar som Finland har fört med kommissionen. Nationella stöd som beviljas med stöd av artiklarna 141 och 142 i anslutningsfördraget förutsätter kommissionens uttryckliga godkännande av stödssystemet. I fråga om nationella stöd till södra Finland gäller för närvarande kommissionens beslut C(2014) 510 av den 4 februari 2014 genom vilket kommissionen godkände Finlands framställning om nationellt stöd till södra Finland åren 2014—2020. I fråga om Finlands nationella nordliga stöd gäller för närvarande kommissionens beslut av den 30 april 2009 (C(2009) 3067 final) om systemet för långsiktigt nationellt stöd till jordbruket i de nordliga områdena i Finland, sådant det lyder ändrat genom kommissionens beslut av den 30 april 2015 (C(2015) 2790 final).

Bestämmelser om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen finns i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001), nedan *lagen om nationella stöd*, som trädde i kraft den 1 januari 2002, och i statsrådets förordningar som utfärdats med stöd av lagen, varav största delen utfärdas årligen för varje stödår. I lagen om nationella stöd föreskrivs det om de inkomststöd som enligt kommissionens beslut kan beviljas och betalas ur de nationella medlen i Finland, samt om villkoren för dessa stöd. Med stöd av lagen om nationella stöd kan det beviljas stöd för växtproduktion, husdjursskötsel, växthusproduktion, lagring av trädgårdsprodukter, lagring av skogsbär och skogssvamp och för renhushållning samt annat nationellt stöd.

I Finland kan det dessutom beviljas och betalas nationellt finansierat så kallat stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn, som det föreskrivs om i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn, nedan *de minimis-förordningen*. Beviljande av stöd enligt de minimis-förordningen kräver inget uttryckligt godkännande av kommissionen, och det behöver inte göras någon separat anmälan om stöd av mindre betydelse till kommissionen, förutsatt att alla de villkor för beviljande av stöd av mindre betydelse som det föreskrivs om i de minimis-förordningen uppfylls. Enligt artikel 1 i de minimis-förordningen gäller förordningen statligt stöd till företag som är verksamma inom primärproduktion av jordbruksprodukter. I artikel 3 i de minimis-förordningen ingår allmänna

bestämmelser om villkoren för beviljande av stöd av mindre betydelse. Enligt artikel 3.2 i de minimis-förordningen får det totala stödet av mindre betydelse per medlemsstat till ett enda företag inte överstiga 15 000 euro under en period av tre beskattningsår. Vad som avses med ett enda företag föreskrivs å sin sida i artikel 2.2 i de minimis-förordningen. Enligt artikel 3.4 i de minimis-förordningen ska stöd av mindre betydelse anses ha beviljats vid den tidpunkt då den lagliga rätten till stödet överfördes till företaget oavsett dagen för utbetalning av stödet. I artikel 5 i de minimis-förordningen föreskrivs det om kumulering och i artikel 6 om övervakning.

I Finland har det under treårsperioden 2013—2015 beviljats stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn i enlighet med de minimis-förordningen i form av transportstöd för sockerbeta, krisstöd för svinhushållning, stöd för jordbruksrådgivning och studiepenning för lantbruksföretagare. Systemen för studiepenning för lantbruksföretagare och stöd för jordbruksrådgivning är inte längre i bruk 2015, och krisstödet för svinhushållning är i bruk endast 2015.

Transportstöd för sockerbeta har 2013—2015 årligen beviljats ca 800 gårdar. Det belopp som beviljats har i medeltal varit ca 1 000 euro per gård, och det totala stödbeloppet har årligen varit ca 0,8 miljoner euro. År 2015 beviljades transportstöd för sockerbeta till ett belopp av över 2 000 euro till färre än hundra gårdar. Krisstödet för svinhushållning är i bruk endast 2015, och avsikten är att det ska betalas till jordbrukarna under slutet av 2015. Utgående från preliminära uppgifter beviljas krisstödet för svinhushållning till sammanlagt ca 1 300 gårdar. Det belopp som beviljas är i medeltal ca 2 800 euro per gård och sammanlagt ca 3,7 miljoner euro. Studiepenning för lantbruksföretagare beviljades 2013—2015 till ett sammanlagt belopp av ca 0,4 miljoner euro, och stöd för jordbruksrådgivning till ett sammanlagt belopp av ca 0,2 miljoner euro. Studiepenning för lantbruksföretagare har beviljats sammanlagt ca 900 stöddagare, och stöd för jordbruksrådgivning, som har beviljats till ett belopp av högst 330 euro per stöddagare per år, sammanlagt ca 1 100 stöddagare. Stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn har 2013—2015 således betalats eller ska betalas till sammanlagt ca 4 800 stöddagare. Stödet av mindre betydelse inom jordbrukssektorn har 2013—2015 varierat mellan 105 euro och 15 000 euro per stöddagare då krisstödet till svinhushållning beaktas.

För enskilda sökande är det största enskilda stöd som beviljats som stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn 2013—2015 krisstödet för svinhushållning, för vilket det högsta stödbeloppet per sökande enligt 2 § i statsrådets förordning om krisstöd för svinhushållning (120/2015) är 15 000 euro.

Av de minimis-stödets totala högsta belopp på 46,33 miljoner euro som finns att tillgå i Finland under tre år har det 2013—2015 använts sammanlagt ca 6,7 miljoner euro till de ovan nämnda stödbjekten. Av det högsta belopp per medlemsstat som tilldelats Finland har dessutom 0,4 miljoner euro skiljts ut åt landskapet Åland som högsta de minimis-stödbelopp.

Gårdsbruksenheterens nuvarande ekonomiska problem har samband med många faktorer som sammanfallit och som tillsammans tär exceptionellt mycket på gårdarnas likviditet och lönsamhet. På många gårdar har minskade inkomster och höga produktionskostnader gjort att den kortfristiga likviditeten snabbt har försämrats. Likviditetsproblemen å sin sida äventyrar den grundläggande lönsamheten i produktionen och minskar avsevärt produktionens utvecklingsmöjligheter. Situationen är svår särskilt på de gårdar som på den senaste tiden har investerat i utveckling av produktionen och därmed skuldsatt sig. Skuldsättning och utvidgningsinvesteringar är typiskt när ett jordbruk nyligen har etablerats, så problemen hopar sig särskilt för yngre jordbrukare.

Sedan början av 2013 har producentpriserna i medeltal sjunkit kännbart medan priserna på insatsvaror har hållits på nästan samma nivå, vilket har lett till att jordbrukets lönsamhet klart

har försämrats inom alla produktionsinriktningar. Utöver det att mjölkproduktionen i Europeiska unionen har ökat i och med att Europeiska unionens kvotsystem för mjölk lades ner har de restriktioner mot import av livsmedel som Ryssland införde i augusti 2014 lett till betydande förluster i Finland särskilt för mjölkproducenterna. Producentpriset på mjölk i Finland har under tiden för Rysslands importrestriktioner fallit med ungefär en femtedel. Producentpriserna på också andra centrala jordbruksprodukter än mjölk ligger på en låg nivå på grund av det allmänna marknadsläget. Producentpriset på svinkött har också sjunkit i hela Europa inklusive Finland på grund av såväl Rysslands importrestriktioner som andra problem på marknaden. Utöver det svåra marknadsläget har dessutom odlingsförhållandena i Finland under växtperioden 2015 varit exceptionellt hårda. Den försenade sådden, de rikliga regnen under början av sommaren och sommarens dåliga väderförhållanden har ställvis redan förorsakat betydande skördeförluster.

I den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2015 föreslås det ett tillägg på en miljon euro under moment 30.10.44 (Åtgärder för att trygga jordbrukets verksamhetsförutsättningar). Enligt förslaget till ändring av beslutsdel i momentet kan anslaget i fråga användas också till sådant temporärt nationellt tilläggsstöd i enlighet med lagen om nationella stöd som är avsett att underlätta gårdsbruksenheter ekonomiska ställning i det försämrade ekonomiska läget. I den tredje tilläggsbudgeten för 2015 har det under momentet 30.10.44 beviljats ett anslag på 19 miljoner euro som är avsett att trygga de fortsatta förutsättningarna för ett lönsamt jordbruk.

2 Föreslagna ändringar

Det föreslås att det till lagen om nationella stöd *temporärt* ska fogas *en ny 15 a § (Temporärt nationellt tilläggsstöd)* med bestämmelser om ett temporärt nationellt tilläggsstöd. Paragrafen föreslås gälla till och med den 30 juni 2017 för att säkert gälla för den händelse att temporärt nationellt tilläggsstöd betalas till sökanden senare än planerat. Den föreslagna bestämmelsen om temporärt nationellt tilläggsstöd och om villkoren för stödet motsvarar den temporära bestämmelse om temporärt nationellt stöd i lagen om nationella stöd som trädde i kraft 2010 (RP 43/2010 rd, JsUB 6/2010 rd, RSv 56/2010 rd). Också 2010 bestämdes det temporära nationella stödet utgående från beloppet av sökandens främmande kapital, och det temporära nationella stödet kunde höjas på basis av utgifter för anskaffningar eller ombyggnadsarbeten som gällde de byggnader och konstruktioner som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen. Av det belopp som 2010 fanns att tillgå för temporärt nationellt stöd (22 miljoner euro) betalades ca 40 procent som allmän del, dvs. utgående från beloppet av främmande kapital, och ca 60 procent utgående från de investeringar i byggnader och konstruktioner som gjorts som förhöjningar av det temporära nationella stödet. Temporärt nationellt stöd för 2010 beviljades till knappt 6 000 gårdar, varav ungefär hälften också beviljades förhöjning av det temporära nationella stödet. Drygt hälften av stödmottagarna 2010 var husdjurslägenheter, och resten främst växtodlingsgårdar. Husdjurslägenheternas andel av beloppet av det temporära nationella stödet var drygt 80 procent på grund av byggandsinvesteringarna, som är större än medeltalet.

I enlighet med det föreslagna *1 mom.* kan som stöd i enlighet med de minimis-förordningen som sådant annat nationellt stöd som avses i 6 § 3 punkten i lagen om nationella stöd beviljas temporärt nationellt tilläggsstöd till sökande som 2015 bedriver jordbruk och som för stödåret 2015 får direkt stöd från Europeiska unionen, nationellt inkomststöd, kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande eller ersättning för ekologisk produktion eller motsvarande stöd från landskapet Åland. Sökanden ska alltså för stödåret 2015 få antingen stöd med stöd av lagen om nationella stöd eller lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013) eller också kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande eller ersättning för ekologisk produktion som beviljas med stöd av lagen om vissa programbaserade ersättningar till jordbrukare (1360/2014). Bestäm-

melserna om Europeiska unionens direkta stöd och nationella inkomststöd för jordbruket och trädgårdsodlingen hör till rikets behörighet, så till denna del är grunderna för beviljande av stöden överensstämmande i Fastlandsfinland och landskapet Åland. Kompensationsersättning, miljöersättning, ersättningen för djurens välbefinnande och ersättningen för ekologisk produktion hör däremot till landskapet Ålands behörighet, och i momentet behövs det därför en hänvisning till landskapet Ålands motsvarande stöd för kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande och ersättning för ekologisk produktion.

Enligt det föreslagna 2 mom. är en förutsättning för beviljande av temporärt nationellt tilläggsstöd att förhållandet mellan beloppet av främmande kapital med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar som den 31 december 2014 hänför sig till sökandens jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktion och medeltalet av det sammanräknade beloppet av sökandens mervärdesskattefria försäljningsinkomster från jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen verksamhetsåren 2012—2014 och de stöd till jordbruk och trädgårdsodling som sökanden erhållit under motsvarande period är minst ett. Med stöd till jordbruk och trädgårdsodling avses stöd som beviljats med stöd av lagen om nationella stöd, lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket, lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) och lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006), med undantag av stöd för icke-produktiva investeringar. En definition av stöd till jordbruk och trädgårdsodling behövs eftersom stödsystemen för jordbruket och lagstiftningen om dem delvis har förändrats vid ingången av 2015 i och med reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik.

Relativ skuldsättning är ett allmänt företagsekonomiskt nyckeltal som mäter företagets soliditet och riskhanteringsförmåga. Om detta nyckeltal får värdet ett är företagets risk att få likviditetsproblem förhöjd. I jordbruket är omsättningshastigheten i fråga om det kapital som investerats i produktionen särskilt långsam, vilket ökar den ekonomiska risken för skuldsatta jordbrukslägenheter. Med främmande kapital avses bl.a. krediter som beviljats av kreditinstitut, försäkringsbolag, stiftelser eller andra aktörer. Från främmande kapital ska avräknas leverantörsskulder och resultatregleringar. När det gäller beskattningssammanslutningar, med vilka avses i 4 § 1 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedda beskattningssammanslutningar, används som beloppet av främmande kapital delägarnas sammanräknade skuld som hänför sig till sammanslutningens jordbruk med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar. Med delägarnas skuld som hänför sig till sammanslutningens jordbruk ska avses sådan skuld som avses i 39 § 2 mom. i inkomstskattelagen och 19 § i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen (1142/2005). Med försäljningsinkomster från jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktion ska avses mervärdesskattefria inkomster av försäljning av husdjur samt husdjursprodukter och växtodlingsprodukter. Att betrakta försäljningsinkomsterna från jordbruk och trädgårdsodling och mottagna inkomststöd som ett medeltal för tre verksamhetsår är motiverat eftersom avkastningen från jordbruk och trädgårdsodling kan variera avsevärt från år till år, bl.a. på grund av väderförhållandena. Ett medeltal för tre verksamhetsår beskriver således bättre jordbrukslägenhetens sedvanliga försäljningsinkomster och mottagna inkomststöd. Om sökanden har inlett sin verksamhet 2013 räknas medeltalet utgående från avkastningen 2013 och 2014. Vid granskningen av främmande kapital beaktas enligt förslaget endast poster som hänför sig till jordbruket och trädgårdsodlingen. Om en jordbrukslägenhet utöver odling bedriver t.ex. agroturism beaktas vid granskningen således inte det främmande kapital som hänför sig till agroturismen. Sökanden kan dock även i detta fall få temporärt nationellt tilläggsstöd, om förhållandet mellan å ena sidan det främmande kapital som hänför sig till sökandens jordbruk och trädgårdsodling med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar och å andra sidan försäljningsinkomsterna och inkomststöden uppfyller lagens villkor för beviljande av tilläggsstöd. Det temporära nationella tilläggsstödet bestäms enligt förslaget utifrån beloppet av främmande kapital med undantag av leverantörsskulder och re-

sultatregleringar. Det temporära nationella stödet ska inte beviljas om beloppet av främmande kapital räknade enligt lagen om nationella stöd uppgår till mindre än 100 000 euro. Det temporära nationella tilläggsstödet ska alltså riktas effektivare till de jordbrukare vars ekonomiska ställning är den svåraste.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan det temporära nationella tilläggsstödet höjas om sökanden har förvärvat byggnader eller konstruktioner som används i jordbruks- eller trädgårdsodlingsproduktionen eller gjort en grundlig förbättring av dem. Med en byggnad som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen avses en byggnad som används i produktionen och för vars anskaffningsutgift efter att byggnaden färdigställts kan göras en i 9 § 2 mom. 1 punkten i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) avsedd avskrivning på högst tio procent eller en i 34 § 2 mom. 1 punkten i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) avsedd avskrivning på sju procent. Däremot är t.ex. semesterstugor som byggts för företagsverksamhet inom agroturism enligt förslaget inte i lagen avsedda anskaffningsåtgärder. Med en konstruktion som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen avses på motsvarande sätt en konstruktion för vars anskaffningsutgift efter att konstruktionen färdigställts kan göras en i 9 § 2 mom. 3 punkten i inkomstskattelagen för gårdsbruk eller i 34 § 2 mom. 4 punkten i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet avsedd avskrivning på högst 20 procent.

Förhöjt temporärt nationellt stöd bestäms enligt förslaget enligt sökandens sammanräknade utgifter för anskaffning eller grundlig förbättring som hänför sig till ovannämnda byggnader eller konstruktioner under skatteåren 2010—2014. Om en byggnad eller konstruktion som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen vid utgången av skatteåret 2014 ännu inte har tagits i bruk, beaktas de utgifter för anskaffning eller grundlig förbättring för byggnaden eller konstruktionen som gäller tiden före utgången av skatteåret 2014. Om till exempel byggandet av en ladugård har inletts under skatteåret 2013 och ladugården färdigställs först i början av 2015, räknas de utgifter som hänför sig till byggnaden under byggandet skatteåren 2013 och 2014 som sökandens anskaffningsutgifter för byggnaden.

Från de på detta sätt sammanräknade utgifterna för anskaffning eller grundlig förbättring för skatteåren 2010—2014 avdras de investeringsstöd, överlåtelsepriser och försäkringsersättningar som sökanden under motsvarande tidsperiod mottagit och som hänför sig till sådan egendom som avses i 9 § 2 mom. 1 och 3 punkten i inkomstskattelagen för gårdsbruk eller 34 § 2 mom. 1 och 4 punkten i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet. Med investeringsstöd avses t.ex. stöd som beviljats med stöd av lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007). Med överlåtelsepris avses försäljningspriset för en byggnad eller konstruktion. Från kostnaderna för utförda grundliga förbättringar avdras enligt förslaget också mottagna försäkringsersättningar. Detta kan bli aktuellt t.ex. om behovet av grundlig förbättring beror på eldsvåda och försäkringsbolaget har ersatt en del av sökandens kostnader för grundliga förbättringar.

Enligt det föreslagna 3 mom. det att sökandens verksamhet har förändrats på det sätt som avses i 24 § i inkomstskattelagen (1535/1992) eller i 52 eller 52 a—52 d § i lagen om beskattning av näringsverksamhet (360/1968) under skatteåren 2010—2014 utgör inget hinder för sökanden att få förhöjt stöd. I 24 § i inkomstskattelagen föreskrivs det om situationer där en sammanslutning inte anses bli upplöst eller där en person som bedriver jord- eller skogsbruk inte anses upphöra med sin verksamhet vid en ändring av verksamhetsformen. Om en person t.ex. har bedrivit jordbruk som en fysisk person 2010—2012 och verksamheten har överförs till aktiebolagsform från och med 2013, beaktas även de investeringar som gjorts 2010—2012 vid kalkyleringen. Bestämmelserna i 52 eller 52 a—52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet tillämpas på fusioner, fissioner och verksamhetsöverlåtelser som gäller

finska aktiebolag. Förhöjt temporärt nationellt stöd ska inte beviljas om investeringskostnaderna räknade enligt lagen om nationella stöd sammanlagt uppgår till mindre än 50 000 euro.

Enligt det föreslagna 4 mom. tillämpas på sänkning och förvägran av det temporära nationella tilläggsstödet bestämmelserna i 16 § (Allmänna grunder för sänkning av stöd) 1 och 2 mom. i lagen om nationella stöd. På en försenad ansökan om temporärt nationellt tilläggsstöd tillämpas förseningspåföljderna enligt 17 § (Påföljder vid försening) 1 mom. i lagen om nationella stöd.

Enligt det föreslagna 5 mom. utfärdas bestämmelser genom förordning av statsrådet om beloppet av det temporära nationella tilläggsstödet samt om de närmare grunderna för hur tilläggsstödet bestäms och beviljas. Genom förordning av statsrådet bestäms således t.ex. om maximibelopp i miljoner euro av det temporära nationella tilläggsstödet samt om beloppet av tilläggsstödet per sökande och om de närmare bestämningsgrunderna.

3 Propositionens konsekvenser

I den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2015 föreslås det ett tillägg på en miljon euro under moment 30.10.44 (Åtgärder för att trygga jordbrukets verksamhetsförutsättningar). Enligt förslaget till ändring av beslutsdel i momentet kan anslaget i fråga användas också till sådant temporärt nationellt tilläggsstöd i enlighet med lagen om nationella stöd som är avsett att underlätta gårdsbruksenheters ekonomiska ställning i det försämrade ekonomiska läget. I den tredje tilläggsbudgeten för 2015 har det under momentet 30.10.44 beviljats ett anslag på 19 miljoner euro som är avsett att trygga de fortsatta förutsättningarna för ett lönsamt jordbruk. För temporärt nationellt tilläggsstöd beräknas det att det kommer att användas ca 15 miljoner euro av det sammanlagt anslag på 20 miljoner som föreslås under moment 30.10.44.

Det beräknas i enlighet med vad som nämns ovan att det till temporärt nationellt tilläggsstöd kommer att användas sammanlagt ca 15 miljoner euro. Det sammanlagda beloppet beräknas fördela sig så att större del av tilläggsstödet riktas på basis av relativ skuldsättning än år 2010. Motsvarande stöd som verkställdes 2010 beviljades ca 6 000 gårdar. Antalet skuldsatta gårdar beräknas för tillfället vara litet större än det var 2010. Det uppskattas att ca 3 000 gårdar kommer att ansöka om en sådan förhöjning av tilläggsstödet som beviljas på basis av gårdens investeringar i byggnader och konstruktioner, vilket motsvarar antalet gårdar som ansökte om förhöjning av det temporära nationella stödet 2010.

Sett till produktionsinriktningen beräknas spannmålsgårdarna utgöra den till antalet största gruppen sökande, eftersom den största delen av alla gårdar är spannmålsgårdar. På spannmålsgårdarna blir mängden främmande kapital ofta stor i förhållande till försäljningsinkomsterna på grund av t.ex. generationsväxlingar och köp av mera jord. När man beaktar alla produktionsinriktningars investeringar beräknas andelen spannmålsgårdar på motsvarande sätt utgöra dryga tio procent av gårdarna, för trots det stora antalet gårdar förekommer det märkbart mindre byggnadsinvesteringarna på spannmålsgårdar än på husdjurslägenheter. Vad gäller gårdar som bedriver annan växtproduktion bedöms det att drygt fem procent av alla produktionsinriktningars sammanlagda belopp av förhöjningar som beviljas på basis av gjorda investeringar riktas till gårdar som bedriver annan växtproduktion.

Svin- och fjäderfågårdarnas relativa skuldsättning bedöms vara högre än inom andra produktionsinriktningar. Det uppskattas att de gårdar inom svin- och fjäderfåhushållningen som har avsevärda skulder är över 500 till antalet, och på basis av gjorda investeringar uppskattas det att över hälften av dessa gårdar kommer att ansöka om stöd. Enligt uppgifter från Statistikcentralens Företags- och inkomststatistik över gårdsbruk har de skuldsatta gårdarnas investeringar

varit mindre under tidsperioden 2007—2012 än de var 2004—2009. De stöd till dessa produktionsinriktningar som beviljas på basis av gjorda investeringar skulle då relativt sett bli mindre än inom den temporära nationella stödform som verkställdes 2010, och andelen av förhöjningarna av tilläggsstödet till dessa produktionsinriktningar bedöms bli under 15 procent.

Det bedöms att ungefär hälften av de gårdar som bedriver mjölkboskapsskötsel och annan nötkreatursskötsel har avsevärda skulder, och av dessa gårdar bedöms ungefär hälften ha gjort sådana investeringar i byggnader och konstruktioner på basis av vilka man kan ansöka om förhöjning av tilläggsstöd. Enligt Statistikcentralens Företags- och inkomststatistik över gårdsbruk har de gårdar som bedriver mjölkboskapsskötsel och annan nötkreatursskötsel gjort betydande byggnadsinvesteringar 2007—2012. Sålunda bedöms det att andelen gjorda byggnadsinvesteringar som berättigar till temporärt nationellt tilläggsstöd inom produktionsinriktningarna mjölkboskapsskötsel och annan nötkreatursskötsel är över 65 procent av det sammanlagda beloppet för alla produktionsinriktningar. Det bedöms att drygt hälften av det temporära nationella tilläggsstödet kommer att riktas till mjölkboskapsskötsel.

Som en direkt konsekvens av att livsmedelsexporten förhindrades på grund av att Ryssland införde importrestriktioner i augusti 2014 sjönk mjölkpriset, vilket ledde till att det ekonomiska läget för mjölkboskapsskötseln försvagades. Vad gäller svinhushållningen påverkade Rysslands importrestriktioner i betydande omfattning t.ex. Europeiska unionens svinköttsmarknad, vilket gjorde att prisnivån sjönk och den ekonomiska situationen försvårades. Även inom andra produktionsinriktningar, särskilt inom husdjursskötseln, har den ekonomiska situationen försämrats. Det temporära nationella tilläggsstödet ska riktas särskilt till de produktionsinriktningar vars ekonomiska ställning har försvagats mest och inom vilka det under de senaste åren har gjorts betydande byggnadsinvesteringar. Det temporära nationella tilläggsstödet riktas inte lika effektivt till svinhushållningen som till t.ex. mjölkboskapsskötseln eftersom det inom svinhushållningen har gjorts avsevärt färre byggnadsinvesteringar under de senaste åren än under den tidsperiod som låg till grund för höjningen av det temporära nationella stöd som beviljades 2010. Det uppskattas att det temporära nationella tilläggsstödet proportionellt sett riktas mer till unga jordbrukare som nyligen har börjat bedriva verksamhet än till jordbrukare som redan tidigare har etablerat sin verksamhet, eftersom den relativa skuldsättningen ofta är högre när ett jordbruk nyligen har etablerats.

Eftersom det temporära nationella tilläggsstödet är stöd i enlighet med de minimis-förordningen, påverkas beloppet av det tilläggsstöd som beviljas en enskild sökande också av de stöd i enlighet med de minimis-förordningen som sökanden tidigare har fått. Det högsta beloppet för stöd i enlighet med de minimis-förordningen under de tre senaste beskattningsåren är 15 000 euro per företag. Om alltså en sökande tidigare har fått stöd i enlighet med de minimis-förordningen till ett belopp av exempelvis 10 000 euro, kan denne sökande få temporärt nationellt tilläggsstöd till ett belopp av högst 5 000 euro, även om sökanden skulle vara berättigad till ett högre belopp temporärt nationellt tilläggsstöd på basis av grunderna för beviljande av stöd.

Landsbygdsverket svarar enligt förslaget för att verkställa det temporära nationella stödet. De kostnader för verkställigheten av temporärt nationellt tilläggsstöd inklusive datasystemskostnader som kommer att förädlas Landsbygdsverket beräknas uppgå till ca 100 000 euro. Kommunen beslutar med stöd av 11 § 1 mom. 4 punkten i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) om beviljande av temporärt nationellt tilläggsstöd, och närings-, trafik- och miljöcentralerna övervakar stödet. Eftersom det är fråga om en stödform av engångsnatur beräknas man kunna sköta förfarandet med ansökan, beviljande och utbetalning av det föreslagna temporära stödet med nuvarande resurser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utkastet till proposition har sänts på remiss till justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Ålands landskapsregering, Landsbygdsverket, Skatteförvaltningen, Statens ämbetsverk på Åland, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenterna MTK rf, Finlands Kommunförbund rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC rf, Handelsträdgårdsförbundet ry, Förbundet för Ekologisk Odling rf, Maidonjalostajien ja meijeritukkuuoppiaiden liitto ry, Pihvikarjaliitto ry, Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet ry, Finlands Fjäderfäförbund ry och Suomen Sikayrittäjät ry.

Utlåtanden om propositionen lämnades av justitieministeriet, finansministeriet, Landsbygdsverket, Skatteförvaltningen, Statens ämbetsverk på Åland, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenterna MTK rf, Finlands Kommunförbund rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC rf och Förbundet för Ekologisk Odling rf. Största delen av utlåtandena innehöll inga förslag till ändring av regeringens proposition. Enligt utlåtandena av Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenterna MTK rf, Finlands Kommunförbund rf och Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund SLC rf borde en förutsättning för beviljande av temporärt nationellt tilläggsstöd vara att beloppet av den sökandens främmande kapital är minst 100 000 euro. Dessutom enligt utlåtandena av lantbruksproducenternas centraförbund borde minimigräns för investeringskostnader för att få förhöjt stöd vara högre än den föreslagna 20 000 euro. På grund av de inkomna utlåtandena har regeringens proposition ändrats så att temporärt nationellt tilläggsstöd inte beviljas om beloppet av den sökandens främmande kapital underskrider 100 000 euro. Dessutom har minimigränsen för investeringskostnader för att få förhöjt stöd ändrats till 50 000 euro.

5 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det föreslås att det till lagen om nationella stöd temporärt fogas en ny 15 a § om ett temporärt nationellt tilläggsstöd. Bestämmelser om stödbeloppet och om de närmare grunderna för beviljande och bestämmande av tilläggsstödet utfärdas enligt förslaget genom förordning av statsrådet. Grunderna för beviljande av stödet ingår i 1—3 mom. i den föreslagna 15 a §. Det temporära nationella tilläggsstödet ska beviljas i form av stöd i enlighet med de minimiförordningen. Grundlagsutskottet har av hävd krävt att bestämmelser om bemyndigande genom lag ska vara exakta och noggrant avgränsade (se t.ex. GrUU 1/2004 rd och GrUU 46/2006 rd). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis (GrUU 25/2005 rd) även fäst uppmärksamhet vid att användningen av de bemyndiganden som anknyter till stödsystemen i praktiken begränsas av Europeiska unionens lagstiftning samt riksdagens beslut om anslagen i statsbudgeten, anslagens användningsändamål och andra budgetmotiveringar. Genom förordning av statsrådet bestäms det bl.a. om stödprocenten. Bestämmelser om stödprocenten kan inte utfärdas i lag eftersom den bestäms utgående från det tillgängliga anslaget och antalet stödansökningar.

Eftersom det föreslås att bestämmelser om grunderna för beviljande av det temporära nationella tilläggsstödet utfärdas i lag och med beaktande av vad som i övrigt anförts ovan anses att det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning uppfyller kraven på exakt avgränsning i enlighet med grundlagen och att lagförslaget torde kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till den fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt och gälla till och med den 30 juni 2017.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om temporär ändring av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas till lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001) temporärt en ny 15 a § som följer:

15 a §

Temporärt nationellt tilläggsstöd

Som stöd i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn kan som sådant stöd som avses i 6 § 3 punkten i denna lag beviljas temporärt nationellt tilläggsstöd till sökande som 2015 bedriver jordbruk och som för stödåret 2015 får direkt stöd från Europeiska unionen, nationellt inkomststöd, kompensationsersättning, miljöersättning, ersättning för djurens välbefinnande eller ersättning för ekologisk produktion eller motsvarande stöd från landskapet Åland.

En förutsättning för beviljande av temporärt nationellt tilläggsstöd är att förhållandet mellan beloppet av främmande kapital med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar som den 31 december 2014 hänför sig till sökandens jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktion och medeltalet av det sammanräknade beloppet av sökandens mervärdesskattefria försäljningsinkomster från jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen verksamhetsåren 2012—2014 och de stöd till jordbruk och trädgårdsodling som sökanden erhållit under motsvarande period är minst ett. Som beloppet av främmande kapital med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar i fråga om beskattningssammanslutningar används delägarnas sammanräknade skuld som hänför sig till sammanslutningens jordbruk. De stöd till jordbruk och trädgårdsodling som avses ovan är stöd som beviljats med stöd av lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen, lagen om Europeiska unionens direktstöd till jordbruket (193/2013), lagen om verkställighet av systemet med samlat gårdsstöd (557/2005) och lagen om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (1440/2006), med undantag av stöd för icke-produktiva investeringar. Försäljningsinkomster från jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktion är inkomster av försäljning av husdjur samt husdjursprodukter och växtodlingsprodukter. Det temporära nationella tilläggsstödet bestäms utifrån beloppet av främmande kapital med undantag av leverantörsskulder och resultatregleringar som hänför sig till sökandens jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktion den 31 december 2014. Stödet beviljas inte om det på ovannämnda sätt räknade beloppet av främmande kapital underskrider 100 000 euro.

Det temporära nationella tilläggsstödet kan höjas om sökanden har förvärvat byggnader och konstruktioner som används i jordbruks- och trädgårdsodlingsproduktionen eller gjort en grundlig förbättring av dem. Förhöjningen av stödet bestäms utifrån det sammanräknade beloppet av sökandens utgifter för anskaffning och grundlig förbättring som hänför sig till ovan avsedda byggnader och konstruktioner under skatteåren 2010—2014 minskat med det sammanräknade beloppet av investeringsstöd, överlåtelsepriser och försäkringsersättningar som

sökanden erhållit under motsvarande tid. Att sökandens verksamhet har förändrats på det sätt som avses i 24 § i inkomstskattelagen (1535/1992) eller i 52 eller 52 a—52 d § i lagen om beskattning av näringsverksamhet (360/1968) under skatteåren 2010—2014 utgör inget hinder för sökanden att få förhöjt stöd. Förhöjt stöd beviljas inte om de på ovannämnda sätt sammanräknade investeringskostnaderna underskrider 50 000 euro.

På det temporära nationella tilläggsstödet tillämpas bestämmelserna i 16 § 1 och 2 mom. och 17 § 1 mom.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om beloppet av det temporära nationella tilläggsstödet samt om de närmare grunderna för hur tilläggsstödet bestäms och beviljas.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 30 juni 2017.

Helsingfors den 29 oktober 2015

Vid förhinder för statsministern, familje- och omsorgsminister

Juha Rehula

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen